

Fylkesrådet i Nord-Trøndelag
Steinkjer

HØRINGSUTTALELSE OM NTE-EIERSKAPET

Region Namdal, ordførerne i de 13 kommunene i Namdalen, har følgende forslag til fordeling av eierandeler i et eventuelt framtidig NTE eid av kommunene:

1. 15 prosent flatt/lik fordelt på kommunene
2. 25 prosent fordelt etter naturkapital/konsesjonskraft
3. 60 prosent fordelt etter kommunenes folketall.

Begrunnelse:

1. Hjemfall

Hvis fylkeskommunen hadde blitt lagt ned, hadde hjemfallet gått tilbake til Staten. Staten hadde da vært pliktig via en lovbestemt rett til å gi vertskommunene en andel av verdiskapinga med inntil 1/3 av fordelinga. Det er en 100 års praksis om at vertskommunene som har stilt sine naturressurser til rådighet for fellesskapet, skal få en andel av verdiskapinga.

Selv om vi ikke har en situasjon som er direkte sammenliknbart med hjemfall, er det en riktig tanke som ligger bak bestemmelsen om hjemfall – at fordelinga ikke utelukkende skal fordeles etter folketall, men også ut fra ressursgrunnlaget – hvor vannfalls- og reguleringskommuner står i en særlig stilling. Bestemmelsene om hjemfall synliggjør at lovgiver *ikke* har ment at inntekter fra konsesjonskraft og konsesjonsavgifter skal likestilles med en andel av formuesverdiene.

Hjemfall betyr at vannfall, vassdragsregulering og tilhørende kraftanlegg tilfaller staten vederlagsfritt etter utløpet av konsesjonsperioden. Prinsippene i industrikonsesjonsloven og vassdragsreguleringsloven tilsier at kommunene som har stilt sin naturkapital til disposisjon, har en særskilt rettsstilling når det gjelder fordeling av vannkraftformuen som vannkraftproduksjonen har gitt opphav til. Det understrekes at hjemfallsandelen kommer i tillegg til konsesjonskraft og konsesjonsavgifter.

Fordeling mellom kommunene bestemmes etter mengden kraft som er innvunnet i hver kommune, ut fra blant annet fallhøyde, magasinstørrelse og skader kommunen er påført under utbygginga. Langvarig praksis er å følge fordeling av konsesjonsavgifter.

2. Eierskap, avståelser og naturinngrep

NTE er helt avhengig av at de har vertskommuner som er positive til naturinngrep og eventuelle nye prosjekter for utvinning av fornybar energi. Med 75 prosent av eierskapet til folkerike kommuner, og bare 15 prosent til naturkapital, vil ikke kraftkommuner få den nødvendige følelsen av at det er verd å avgi så mye natur til fellesskapet.

I begrepet **naturkapital** legger vi verdien av de naturressurser som den enkelte kommune har stilt til rådighet for vannkraftutbygging. Dette kriteriet kan uttrykkes som kraftproduksjon eller kraftgrunnlaget som ligger til grunn for beregning av konsesjonsavgifter og konsesjonskraft som vertskommunene har krav på.

De kommuner som har stilt de mest omfattende naturressursene til disposisjon for vannkraftutbygginga, har måttet tåle de største naturinngrepene, samtidig som disse kommunene har gitt grunnlaget for den verdiskaping som kraftutbygginga har bidratt til i regionen. Disse forholdene må komme i betraktning når eierandelene skal fordeles på primærkommunene.

75 prosent til folkerike kommuner vil i praksis bety et verdivalg som i verste fall kan medføre null framtidig utbygging i Nord-Trøndelag. Kommuner med tilgjengelige naturressurser vil neppe være like positive til NTE sine prosjekter framover. Det er svært få prosjekter i Norge som er bygd ut uten vertskommunens tilslutning. Med så høy eierprosent til folkerike kommuner kan det oppstå et større mistillitsforhold mellom innbyggerne og NTE i framtida.

3. Aksjemajoritet

Fylkesrådet har lagt seg på høyeste nivå når det gjelder «de fire stores» andel mot aksjemajoritet. Dette er svært uheldig, for med bare støtte fra en kommune, vil de kunne styre viktige beslutninger i kommuner med tilgjengelige naturressurser og liten eierprosent. Dette vil skape dårlig eierskapsforhold som til syvende og sist vil gå utover NTE.

4. Konsesjonskraft

En del kommuner klarer ikke å utnytte den rettigheten som konsesjonskrafta gir. Region Namdal mener det ved en eventuell overdragelse av eierskapet av NTE til kommunene bør avtales ei ordning som gir mulighet for full utnyttelse, for eksempel ved å opprette utviklingsfond som øremerker disse verdiene til verdiskaping i de aktuelle kommunene som avgir naturressurser.

Med bakgrunn i dette ser Region Namdal det slik at folketallet ikke bør vektlegges høyere enn maksimalt 60 prosent. Dette gir «de fire store» en makt på nesten 40 prosent, kommuner med naturkapital betydelig mindre, og alle må søke betydelig støtte for å styre forvaltninga av selskapet til sin interesse. Dette vil skape den beste forvaltninga av NTE, og vil være viktig for å utvikle NTE til Nord-Trøndelags viktigste selskap også inn i framtida.

Uansett hvordan kriteriene vektes, bør det tas hensyn til følgende:

- Ingen kommuner bør eie mindre enn en prosent av selskapet.
- Ingen åpenbare konstellasjoner av kommuner bør ha rent flertall til sammen i selskapet.
- Kommuner med vindkraft bør til sammen tilgodeses med tre prosent av kriteriet konsesjonskraft/naturkapital (vindkraftproduksjonen i NTE utgjør ca. tre prosent av total produksjon)

Region Namdal vil understreke at vårt forslag vil «ramme» også de mest folkerike kommunene i Namdalen – til fordel for de kommunene som allerede er vertskommuner for energiproduksjon og har tatt belastninga med naturinngrep. Vi anser at disse kommunene er mest nærliggende å bidra med nye energiprosjekter også i framtida.

Namsos, 22. februar 2016

Region Namdal v/

Arnhild Holstad
Leder/ordfører i Namsos

Olav Jørgen Bjørkås
Flatanger

Steinar Lyngstad
Namdalseid

Trygve J Sandvik
Fosnes

Per Olav Tyldum
Overhalla

Hege Nordheim Viken
Høylandet

Skjalg Åkerøy
Grong

Hans Oskar Devik
Røyrvik

Stian Brekkvassmo
Namsskogan

Bente Estil
Lierne

Amund Hellesø
Vikna

Steinar Aspli
Nærøy

Per Helge Johansen
Leka